

Hvad er Grønt Danmarkskort?

Kommunerne skal jf. planlovens §11a stk. 2. foretage en række udpegninger i kommuneplanen, som skal sikre sammenhæng i naturen på tværs af kommunegrænser. Samlet vil disse udpegninger være det nationale kort – kaldet Grønt Danmarkskort – der viser hvordan naturen hænger sammen i Danmark. Ligeledes skal Grønt Danmarkskort vise, hvordan kommunerne vil prioritere deres naturindsats.

Grønt Danmarkskort bygger på de udpegninger, som kommunerne allerede har udpeget i de tidligere kommuneplaner. Det er udpegninger for 'naturområder', 'potentielle naturområder', 'eksisterende økologiske forbindelser' og 'potentielle økologiske forbindelser'. Ligeledes skal kommunerne i kommuneplanen vise udpegningen for habitatområderne (Natura 2000). Hvad de enkelte udpegninger betyder, er forklaret nærmere i nedenstående ordliste.

I forbindelse med Kommuneplan 2017 blev kommunerne bedt om at revidere eller modernisere disse udpegninger efter en række nationale krav.

Nationale krav:

- Kommunernes skal anvende det Digitale Naturkort
- Kommunerne skal sikre sammenhæng mellem udpegninger på tværs af kommunegrænser
- Grønt Danmarkskort skal indeholde alle Natura 2000-områder, samt områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser udenfor Natura 2000 områderne.
- Grønt Danmarkskort skal indeholde potentielle naturområder, som udvider eller skaber sammenhæng mellem eksisterende naturområder.
- Grønt Danmarkskort skal indeholde naturområder med synergieffekter for fx klimatilpasning, vandmiljø eller rekreation.

Når udpegninger opfylder de nationale krav, vil de tilsammen udgøre den enkelte kommunes bidrag til det samlede Grønne Danmarkskort. Der er altså ikke tale om en ny slags udpegnings, men om at man skal forbedre de udpegninger man allerede kender i dag.

Nogle kommuner har allerede foretaget denne revidering/modernisering af de gamle udpegninger. Det gælder også for Trekantområdet, hvor kommunerne i fællesskab allerede udpegede et 'Grønt Danmarkskort' til kommuneplan 2013, dog under navnet 'Naturnetværket'. I Kommuneplan 2017 er det blevet til Grønt Danmarkskort.

Hvad nu, når Trekantområdets kommuner allerede har udpeget et Grønt Danmarkskort?

Selv om kommunerne i Trekantområdet allerede har udpeget et nyt kort, er der plads til forbedringer. Udviklingen står jo ikke stille - og med vidensdeling på tværs af interesser, kan vi opnå et endnu bedre grundlag for den fælles planlægning af naturgrundlaget. Naturrådet vil tage udgangspunkt i Trekantområdets udpegnings, som vil blive præsenteret på første møde.

Hvad er det lokale Naturråd?

- Det lokale naturråd har til opgave at bistå kommunerne med Grønt Danmarkskort.

- De lokale naturråd har en rådgivende rolle i relation til kommunernes arbejde. Naturrådet er ikke tillagt myndighedsbeføjelser og har ikke vetoet over de kommunale beslutninger.

Se mere i vejledningen: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192395>

Naturrådets skal komme med et forslag til eller principper for, hvordan kommunerne udpeger områder, som skal indgå i Grønt Danmarkskort. I dette arbejde bør naturrådene, bl.a. på baggrund af medfølgende kortmateriale, i hvert fald drøfte:

- Hvad skal udpeges som områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser?
- Hvad skal udpeges som potentielle naturområder, der udvider eller skaber sammenhæng mellem eksisterende værdifulde naturområder?
- Hvad skal udpeges som naturområder, som samtidig bidrager til andre formål (synergieffekter)?

Det vil være op til naturrådet selv at tilrettelægge det nærmere arbejde samt beslutte, hvorledes anbefalingerne skal se ud. Kommunerne er ikke en del af dette og varetager alene sekretariatsfunktionen, eller fungerer som observatører. Naturrådet kan foretage høringer eller på anden vis inddrage lodsejere og andre borgere.

Naturrådets arbejde skal være afsluttet 15. juli 2018.

Hvad er en kommuneplan?

Kommuneplanen fastlægger byrådets mål og er den overordnede plan for, hvordan kommunen skal udvikle sig.

Kommuneplanen indeholder udpegninger og retningslinjer for kommunens udvikling, og indeholder beskyttelseshensyn, der skal tages i forbindelse med planlægning og administration.. Det er planloven, der bestemmer, hvilke udpegninger og retningslinjer kommunerne skal lave i kommuneplanen - herunder de naturrelaterede udpegninger som indgår i Grønt Danmarkskort. Disse udpegninger og retningslinjer danner rammer for lokalplaner, samt for behandling af eksempelvis byggesager, landbrugssager og anden administration i det åbne land.

Kommuneplanen gælder for en periode på 12 år, men revideres hvert fjerde år efter en forudgående kommuneplanstrategi.

Ordliste:

Biodiversitet/biologisk mangfoldighed

Den biologiske mangfoldighed omfatter både rækken af økosystemer (f.eks. skove, moser og søer), disses indhold af levesteder (biotoper og habitater) og arter og de enkelte arters genetiske variation.

Beskyttelse af biologisk mangfoldighed er ikke kun et spørgsmål om at sikre flest mulige naturlige arter på et areal. I naturbeskyttelsen lægges særlig vægt på arternes sjældenhed og sårbarhed, både nationalt og internationalt.

Biodiversitetskort – det digitale naturkort

De Digitale Naturkort er et planlægningsredskab, som er udviklet for Miljøministeriet, så kommunerne har det bedste grundlag at arbejde ud fra, når de i de kommende kommuneplaner i 2017 skal udpege naturområder til et Grønt Danmarkskort.

<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=miljoegis-plangroendk>

Bilag IV-art

Ca. 40 danske dyrearter er i EU vurderet som særligt sårbare og truede. Det gælder bl.a. flagermus, odder, en række insekter samt flere forskellige padder. Arterne fremgår af EU's Habitatdirektiv bilag IV og kaldes derfor i daglig tale bilag IV-arter. Arterne er omfattet af en streng beskyttelse. Der er forbud mod forstyrrelse eller ødelæggelse af deres yngle- og rasteområde, hvis det har konsekvenser for arten i dens udbredelsesområde. For planter gælder, at de ikke må beskæres eller graves op.

Fredning

Kendelsesfredede arealer kan være fredede ud fra landskabelige, biologiske eller kulturhistoriske hensyn. Der kan være tale om større sammenhængende landskabsområder, f.eks. Egtved Ådal, eller mindre lokaliteter som f.eks. Exner-fredningerne omkring mange kirker.

Fredskov

På fredskovspligtige arealer må der, jævnfør skovloven, kun være skov eller mindre naturarealer i tilknytning til skov. Al offentlig skov er automatisk pålagt fredskovspligt.

Natura 2000

Natura 2000-områder er et europæisk betegnelse for naturbeskyttelsesområder med naturværdier på international skala. Områderne omfatter habitat-, fuglebeskyttelses- og Ramsarområder, og kaldes også for internationale beskyttelsesområder. Natura 2000-områder er en obligatorisk del af Grønt Danmarkskort.

§3 natur

Søer, moser, ferske enge, strandenge, heder, moser og overdrev er beskyttede mod tilstandsændringer jf. naturbeskyttelseslovens §3, når de i sig selv eller sammen med andre naturområder når over en given størrelse. Ligeledes er mange vandløb beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3.

Habitatnatur

Konkrete naturarealer udpeget efter EU's habitatdirektiv, som har til formål at beskytte og bevare bestemte naturtyper i Europa.

Ny arealer med habitatnatur skal typisk sammenbinde små, fragmenterede forekomster af naturtyperne og/eller udvide arealet af truede naturtyper. Desuden kan det være for at øge levestederne for truede arter.

Naturområder/Særligt værdifuld natur/områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Betegnelser for områder med eksisterende natur udpeget i kommuneplanen. Områderne er en del af Grønt Danmarkskort.

For at sikre sammenhæng til gældende lovgivning, er naturområder udpeget i Trekantsområdets kommuneplan overvejende identiske med områder som i forvejen er omfattet af bindinger fra lovgivning – eksempelvis §3 områder, fredskovsarealer, habitatnatur, arealer med fredede arter eller bilag IV-arter.

En delmængde af disse arealer har særlig høj naturværdi og er i Trekantområdets kommuneplan udpeget som særlig værdifuld naturområder.

Potentiel natur

Potentielle naturområder udpeges i kommuneplanen som en del af Grønt Danmarkskort. Områderne består af specifikke områder, som har et stort potentiale for at kunne udvikle sig til værdifuld natur inden for en rimelig tidshorisont. Det er typisk lavbunds- og skræntarealer samt områder, som tidligere har været naturarealer. En ekstensivering af arealerne kan skabe større naturområder eller fungere som spredningskorridor eller bufferzone mellem natur og anden arealudnyttelse.

De potentielle naturområder skal friholdes for byggeri, anlæg og ændret arealanvendelse, der forringer muligheden for at oprette nye naturområder eller etablerer sammenhænge mellem eksisterende naturområder.

Økologisk forbindelse og potentiel økologisk forbindelse

Områder udpeget i kommuneplanen som en del af Grønt Danmarkskort, der fungerer som spredningskorridor i landskabet for vilde dyr og planter.

Opdyrkning, vejanlæg og byområder har over tid skabt barriere i landskabet og gjort, at naturområderne i dag primært ligger som små arealer med stor afstand mellem hinanden. Hermed fremstår landskabet i dag som svært fremkommeligt for dyrelivet og for planternes spredning af frø og pollen. Udpegning af økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser skal dermed dels bevare intakte områder, hvor eksisterende naturarealer i dag har god sammenhæng, og dels målrette kommunernes indsatser til områder, hvor der er størst gevinst ved at udbygge naturen eller forbedre sammenhænge mellem de enkelte naturarealer. Særligt for de potentielle økologiske forbindelser gælder, at udpegningen ikke er et udtryk for, at områderne over tid helt skal udgøres af naturarealer, men i stedet et udtryk for, at det samlede netværks enkelte naturarealer har en fornuftig indbyrdes afstand og størrelse, der kan opretholde et naturligt dyre og planteliv.

Udpegningerne skal, hvor det er muligt, styrke de rekreative muligheder ved at forbinde rekreative naturområder med hinanden samt forbinde disse med de omkringliggende bysamfund og stinetsværk. Hermed skaber vi muligheder for, at man kan bevæge sig i en rig natur over længere tid. De økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser og potentielle naturområder, som ligger inden for eller nær byzone, bør indarbejdes som en kvalitet i og nær bymiljøerne.

Udpegningerne er ikke til hinder for almindelig landbrugsmæssig drift eller for andre eksisterende aktiviteter såsom jagt eller færdsel. Retningslinjen for økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser sigter mest på større tekniske anlæg såsom byområder, store vejanlæg og jernbaner, massive store hegn mv., der vil afskære en forbindelseslinje fuldstændigt - ikke landbrugsbyggeri i almindelig forstand. Almindeligvis er retningslinjen ikke relevant for landbrugsbyggeri, der ligger i tilknytning til eksisterende byggeri.

Lavbund

Lavbundsarealerne udpeges i kommuneplanen og er lavtliggende arealer, som ofte ligger i ådale og omkring vandløb. Mange lavbundsarealer er enge og moser, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Lavbundsarealer kan også være kunstigt afvandede vådområder, som tidligere har været moser, enge, lavvandede søer, eller fjordarme. Lavbundsarealerne danner en overgang mellem vandområder og de tørre landområder. De udgør derfor vigtige levesteder for planter og dyr.

Mange lavbundsarealer er udpeget som lavbundsarealer, der kan genoprettes til vådområder. For disse gælder, at der ikke kan gives tilladelse til byggeri og anlæg, der umuliggør en genopretning af det naturlige vandstands niveau. Genoprettes disse arealer til vådområder, vil arealerne tilbageholde næringsstoffer til gavn for især kystvandene. Genopretning af vådområder nedsætter risiko for sommerudtørring af de små vandløb, så fisk og smådyr i større grad sikres overlevelse.

HNV/ High Nature Value

På baggrund af eksisterende viden om de naturmæssigt vigtigste områder i det åbne land i Danmark, udpeges de såkaldte HNV-arealer. For at prioritere naturpleje af de bedste områder er der udviklet et HNV-kort, så arealtilskud kan målrettes områder med størst mulig effekt på biodiversitet.

Naturkvalitetsplan

Naturplanlægning er et redskab til at registrere § 3-områder og andre naturområder og vurdere naturens tilstand. Formålet er at fastsætte en målsætning for de enkelte naturområders fremtidige tilstand.

Kystnærhedszone

Kystnærhedszonen har en generel udbredelse på tre km fra kysten og ind i landet. Enkelte steder er zonen bredere. Hensigten med kystnærhedszonen er at beskytte kystlandskaberne.

Strandbeskyttelseslinje

Strandbeskyttelseslinjen omfatter strandbredden og arealet op til 300 meter bag strandbredden - i sommerhusområder dog kun 100 meter eller mindre.

Strandbeskyttede arealer er forbudszoner jf. naturbeskyttelsesloven, hvor der som hovedregel ikke må foretages ændringer af den eksisterende tilstand. Det betyder, at man ikke må bygge eller indrette sig ligeså frit, som andre steder i landet. Man må f.eks. ikke opføre bebyggelse, herunder til- og ombygning, opstille campingvogne, opsætte hegn, tilplante, udstykke areal eller ændre på terrænet.